SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2186

av Julia Kronlid och Aron Emilsson (båda SD)

Sveriges kristna kulturarv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att bevara och uppmärksamma Sveriges kristna kulturarv och traditioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den kyrkoantikvariska ersättningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att stoppa hot och våld mot bakgrund av personlig trosuppfattning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att bevara, värna och stödja Sveriges kristna friskolor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att tillåta och välkomna skolavslutningar i kyrkan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det kristna kulturarvet har tjänat Sverige väl och är djupt rotat i vår kultur, våra traditioner och sedvänjor, och vår kristna värdegrund ligger till grund för vår lagstiftning. Sverige har varit ett kristet land i över tusen år. Få andra idéer och institutioner har varit

lika betydelsefulla för formandet av den svenska kulturen som kristendomen och den svenska kyrkan. Det svenska språket, konsten, litteraturen, filosofin, moralen, traditionerna, arkitekturen och musiken med flera markörer är alla exempel på uttryck som varit och är starkt färgade av vårt kristna arv. Den kulturella utvecklingen är samtidigt en växelverkan med äldre och nyare kulturuttryck och värderingar och har format något som är unikt för Sverige. Trossamfund i form av både Svenska kyrkan och de kristna frikyrkorna i Sverige betyder mycket för människor såväl i den grå vardagen som i livets viktigaste stunder när man gifter sig, döper sitt barn eller begraver sina föräldrar.

De kristna traditionerna är fortfarande en självklarhet för de flesta även icke troende och verkar som en sammanhållande kraft i vårt samhälle då familjer samlas tillsammans för att fira såväl jul som påsk och pingst. Att känna till och förstå det svenska kristna och i högsta grad levande arvet är en viktig nyckel till att förstå vårt lands historia och kultur. I tider av kris, både personlig sådan och kriser i samhället, betyder det mycket för människor att kunna vända sig till kyrkan. Många kyrkor bedriver också ett betydelsefullt arbete för ensamma och utsatta människor i samhällets utkant. När samhället misslyckats med att hjälpa har ibland människor med drogmissbruk eller psykisk ohälsa hittat sin räddning i sin tro och gemenskapen i kyrkan. Detta har i sin tur kunnat leda till att självmord har förhindrats. Idag råder tyvärr en ängslighet i att värna det kristna arvet i rädsla för att kränka människor med annan trosuppfattning. Att värna ett långvarigt arv och fundamental del av vårt kollektiva minne och nationella identitet och låta människor bli en del av den förståelsen och gemenskapen är fullt förenligt med religionsfrihetens grundprincip om å ena sidan rätten att utöva religion och å andra sidan rätten att avstå från religion. Varje människas personliga trosuppfattning måste få respekteras, men utan en sammanhållande gemenskap som är historiskt och kulturellt förankrad riskerar samhället att falla isär och det ser vi flera tecken på i dagens Sverige. Vi vill därför att regeringen överväger att verka för att uppmärksamma, utbilda och värna våra kristna traditioner och vårt kristna kulturarv.’

Stärka den kyrkoantikvariska ersättningen

Kyrkorna i Sverige bär på ett rikt kulturarv. Inte bara ett kyrkligt kulturarv utan ett kulturarv som berör hela Sveriges historia med kungagravar, konst och mycket mer.

Kyrkorna är utöver att vara en viktig samlingsplats för Gudstjänst och verksamhet också museer och populära besöksmål med sitt rika kulturarv. Att dessa tusenåriga kyrkor uppbär både ett kulturarv och bedriver en levande verksamhet sen generationer tillbaka gör dem ovärderliga. Den kyrkoantikvariska ersättningen som ska gå stöd till vård och underhåll av svenska kyrkobyggnader har dock under en lång tid varit eftersatt och rad år urholkats på grund av inflation och minskat penningvärde. Denna utveckling riskerar leda till att detta rika tusenåriga kulturarv förfaller. Dessutom står vi för svårare säkerhetspolitiska utmaningar idag än 1996 och kyrkan behöver ha en beredskap att skydda vårt kulturarv. Den summa pengar som räknades fram år 1996 kan omöjligt täcka alla kostnader idag. Det va positivt att ersättningen höjdes i tidigare budget men det va en långt ifrån tillräcklig höjning, Regeringen bör i kommande budget se över en långtidsplan för att återställa denna ersättning till dagens penningvärde. Regeringen bör även utreda möjligheten att indexera den kyrkoantikvariska ersättningen så att det räknas upp årligen.

Stoppa hot och våld på grund av trosuppfattning

Sverige har under lång tid varit ett fredligt land där människor oavsett trosuppfattning har kunnat leva sida vid sida utan att bruka våld gentemot varandra. Den judiska minoriteten i Sverige är skyddad enligt lag, är en nationell minoritet och har under lång tid varit en självklar del av vårt svenska samhälle. Sverige har också under lång tid haft mindre grupper människor med muslimsk, hinduisk och buddistisk trosuppfattning och så länge alla har respekterat våra gemensamma lagar och regler och landets kultur har detta inte inneburit något problem. På senare tid har dock invandringen, segregationen och grupper med våldsbejakande motiv och extremistiska inslag vuxit. Tillsammans med frånvaron av anpassning och en sammanhållningspolitik som bygger på att man respekterar den svenska majoritetskulturen, våra normer och värderingar, vilket skapat splittring och brist på ömsesidig respekt. Våldsyttringar mot personer på grund av deras trosuppfattning har ökat och det är en mycket oroande utveckling som regeringen måste ta på allvar och sätta stopp för. Judiska synagogor måste betala dyra pengar för väktare och extra säkerhetsåtgärder för att inte utsättas för våld och hot. Judar i Malmö vågar inte ta på sig kippa av rädsla för att utsättas för våld och det har förekommit att muslimska kvinnor med slöja har misshandlats.

Vi ser också att brott tilltar där offren bekänner sig till kristen tro, och exempelvis blev en pojke i Malmö misshandlad för att han var kristen och bar ett kors. Det har också förekommit att kyrkor som i över tusen år har varit fredade i Sverige börjat utsättas för brandattentat och skadegörelser. Detta får aldrig accepteras och bli vardag i Sverige. En våldshandling mot en person på basis av dess trosuppfattning är inte bara ett brott och en kränkning mot personen i fråga utan det är ett brott mot trygghet och religionsfrihet i Sverige. Vi anser därför att regeringen bör verka för att stoppa allt våld med religiösa motiv oavsett från vem och mot vem det riktas och återkomma med förslag på hur säkerheten och tryggheten kan säkras för våra olika kyrkor och samfund i Sverige. Samtidigt ska givetvis inte extremistiska eller våldsbejakande uttryck få förekomma av samfunden själva.

Värna och bevara Sveriges kristna friskolor

Konfessionella friskolor har varit ett ämne för debatt under lång tid i vårt land. Trots sina goda resultat och att elever i kristna friskolor har bättre resultat än riksgenomsnittet har olika partier med olika ideologiska verktyg ämnat förbjuda konfessionella friskolor.

Viktigt i vårt demokratiska samhälle är att det finns en god och bred palett av utbildningsformer, pedagogiska uttryck och stimulerande miljöer. I Sverige finns såväl konfessionella som icke-konfessionella skolor, som alla måste uppnå samma nivå och uppfylla läroplanen. Under den senaste tiden har det riktats mycket kritik mot religiösa friskolor och i vissa fall har kritiken varit rättfärdigad. När skolor bryter mot det regelverk som satts upp, så måste det finnas tydliga riktlinjer för att begränsa skolor som upprepade gånger bryter mot regelverket som är satt, så att eleverna inte går miste om den utbildning som är utlovad. Att införa ett generellt förbud eller ett permanent stopp mot nyetablering mot alla religiösa friskolor är dock helt fel sätt att handskas med problemen. En läkare botar inte en förkylning genom att amputera ett ben. En gemensam nämnare för kristna friskolor runt om i landet är en generellt hög nivå på utbildningen och hög popularitet. Skolorna är populära både hos människor som är troende kristna och hos icke-troende som söker sig till de kristna friskolorna för utbildningskvalitén, den goda studiemiljön och kamratskap med goda framgångar att skydda barnen från mobbning och trakasserier.

I Sverige har vi en skollag vars syfte är att se till att alla barn får en likvärdig utbildning i en trygg och säker miljö. Skolan skall vara fri från ideologiska och religiösa

påtryckningar för att lära barn att testa och tänka själva. Det tycker vi är en självklar utgångspunkt som Skolinspektionen har i uppdrag att säkerställa. Något som många lagstiftare missat är den grundläggande principen vi just nämnt. En kristen friskola är per definition inte en ”kristen friskola” som följer en annan läroplan än den som Sveriges riksdag bestämt. Den följer samma läroplan som alla skolor enligt lag är tvingade att följa. Därför menar vi att det ofta blir en snedvridning av debatten då man framställer kristna friskolor som skolor med en ”kristen” läroplan. Så är inte fallet även om huvudmannen är en annan än kommunen.

En annan viktig aspekt är också att kristna ibland upplever stora problem på kommunala skolor. I en rapport som SKR (Sveriges kristna råd) tog fram nyligen visade resultatet att närmare hälften av alla kristna elever upplevt mobbning för sin tro. Mobbning som alltför ofta kommer från lärare. Det är ett stort problem för de familjer som utsätts för kränkningar och något som riksdagen bör ta på allvar. Att familjer skall ha rätt att välja en skola som utgör trygghet för deras barn är något vi värnar. Det inne-fattar naturligtvis även kristna friskolor. I en tid när studieresultaten sjunker alltmer så är det extra viktigt att värna de skolor som presterar bra och lockar många elever, inte sällan kristna friskolor. Kristendomen har under en mycket lång tid varit sammansvetsad med det svenska samhället och skolväsendet. Kristna traditioner och etik man finner inom kristendomen har format det samhälle vi i dag lever och verkar i. I skolans läroplan står det uttryckligen att skolans värdegrund ska överensstämma med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism. Vi vill därför att den nya regeringen överväger att värna och bevara landets väl fungerande kristna friskolor, givetvis förutsatt att de lever upp till skollagen.

Skolavslutning i kyrkan

Skolavslutningens vara eller icke vara i kyrkan har länge varit en het debatt i Sverige. Att en så vacker, brett förankrad och djupt uppskattad tradition kan vålla en sådan debatt är svårt att förstå. Det är sällan elever själva oavsett religiös bakgrund som klagat utan snarare politiker som använt skolavslutningar i kyrkan som ett sista försök att utplåna en del av vårt kristna kulturarv med barnen som slagträ i debatten. Det är därför positivt att den tidigare regeringen kom till insikt om att detta betyder mycket för många och nu tillåter skolor att hålla sin avslutning traditionsenligt i kyrkan.

Det finns dock vissa villkor vilket är det paradoxala. Trots att det är i kyrkan och en präst deltar får prästen inte låtsas om sin tro eller att de befinner sig i en kristen kyrka. Självklart måste avslutningen hållas i respektfull ton med vetskap om att barnen kan ha olika bakgrund, men många präster upplever det som alltför hård detaljstyrning att inte veta om det är tillåtet att sjunga en psalm som innehåller Gud eller välsigna barnens sommarlov. Vi anser därför att den nya regeringen bör verka för att inte reglera vad präster får och inte får säga i sin egen kyrka. Vi har fullt förtroende för att de präster som leder en skolavslutning kan göra det i respektfull ton även utan politiska piskor.

Julia Kronlid (SD) *Aron Emilsson (SD)*